

ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ: МОДЕРНІЗАЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА ПОБУДОВА МОДЕЛІ ТИПОЛОГІЗАЦІЇ

Журавльова Т.О.

кандидат економічних наук, професор

Мосейчук А.І.

студентка 5 курсу, напрям підготовки «Економічна кібернетика»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Актуальність теми. Фундаментальні дослідження, що поєднують різні теоретичні напрями, а також актуальні прикладні розробки, змога окреслити подальші шляхи модернізації соціальної політики в Україні. Наукове осмислення тенденцій регіонального людського розвитку, диспропорцій рівня та якості життя населення, дієвості системи державних соціальних стандартів і гарантій стало основою формулювання сучасних теоретичних та методологічних засад формування соціальної політики на національному, регіональному й субрегіональному рівнях, нових підходів щодо її функціонального наповнення, удосконалення інструментарію та методів оцінювання [1].

Метою роботи: є формування та реалізації соціальної політики в Україні. Формування політики свідчить про їх недостатню ефективність щодо забезпечення соціальної справедливості та збалансованого розвитку територій. Це обумовлено низкою причин, у тому числі застосуванням недосконалого інструментарію та недостатньою обґрунтованістю політичних рішень. У найближчій перспективі варто очікувати посилення дії таких чинників, як нестабільність законодавства в умовах децентралізації та можлива зміна регіональних і місцевих еліт [4]. Це може ще більше послабити керованість соціально-економічних процесів та загрожуватиме наслідками глибинних негативних трансформацій українського суспільства. Тому процес модернізації соціальної політики має бути актуалізований через наукове осмислення тенденцій регіонального людського розвитку, диспропорцій рівня та якості життя, стану функціонування системи державних соціальних стандартів і гарантій, а також створення на цій основі надійного методологічного підґрунтя для забезпечення модернізаційних проектів.

Об'єктом дослідження: людський розвиток країни.

Предметом дослідження є: типологізація людського розвитку як глобального соціального процесу, можливість визначити незбалансованість людського розвитку, що має універсальний характер.

Проблеми типологізації людського розвитку дає змогу ідентифікувати його ключові ознаки та розширити традиційні підходи до розробки політики. Типологізація є логічним доповненням методів оцінки та ранжування, отже її функціональне призначення – надати повнішу та якіснішу інформацію про перебіг соціально-економічних процесів на національному, регіональному та субрегіональному рівнях. У теоретичній та практичній площинах застосування методу типологізації зумовлено також багатоаспектністю та складністю просторової ієрархії регіонів як об'єктів управління.

Завдання забезпечення сталого та збалансованого людського розвитку в Україні полягає у віднайденні способів подолання багатьох просторових

асиметрій, стимулюванні динаміки його окремих складових (насамперед покращення стану соціального середовища й гідної праці). Запропонована методологія типологізації регіонів за детермінантами людського розвитку та ідентифікація типів регіонального людського розвитку можуть бути використані як інформаційно-аналітичне підґрунтя для визначення подальших пріоритетів соціально-економічного розвитку, формування цілей та завдань на регіональному і національному рівнях на системних засадах, вибору відповідних інструментів політики та механізмів впливу, розробки адресних заходів [6].

Розгляд людського розвитку в просторовому аспекті має збагатити знання про нього як об'єкт дослідження. Використання теоретико-методологічного доробку французької школи просторової економіки дозволяє розширити звичні підходи до його вивчення та стимулювання, переносячи центр уваги соціальної політики на зусилля з формування «центрів» та «полісів зростання» людського розвитку. Це повертає науковців і практиків до вивчення проблем локального рівня та стимулювання локального (перш за все, ендогенного) розвитку, до розгляду його як передумови людського розвитку.

У сучасних реаліях проблеми нерівномірності розвитку окремих територій і, як наслідок, формування стійких територіальних диспропорцій у рівні та якості життя населення, набувають особливої гостроти. Більшість проблем розвитку окремих територій є наслідком не новітніх процесів, а таких, що тривали протягом кількох десятиліть.

Для реалізації ефективної політики необхідно створити систему соціального моніторингу на рівні територіальних громад. Важливою умовою запровадження моніторингу є методологічне забезпечення оцінок територіальної диспропорційності рівня та якості життя на місцевому та державному рівні [9].

Оцінка системи державних соціальних стандартів і гарантій висвітлює низку проблем щодо забезпечення її ефективного функціонування, насамперед – використання застарілого підходу до визначення прожиткового мінімуму, відсутність науково обґрунтованих співвідношень між мінімальною заробітною платою та мінімальною пенсією як основними державними соціальними стандартами, значне функціональне навантаження на прожитковий мінімум, що простежується через залежність розмірів практично всіх гарантій та нормативів у соціальній сфері. Крім того, неузгодженість окремих складових системи державних соціальних стандартів і гарантій між собою формує підґрунтя політичних маніпуляцій.

Отже, вирішити зазначені проблеми на сьогодні можна лише шляхом вдосконалення методики розрахунку прожиткового мінімуму. Головна трансформація методичного підходу полягатиме у застосуванні для визначення мінімальної вартості забезпечення базового рівня життя нормативно-структурного методу. Водночас, система соціального стандарту потребує поділу на два рівні: 1) базовий прожитковий, що застосовуватиметься для визначення державної соціальної допомоги, насамперед незастрахованим особам; 2) трудового прожиткового – для визначення трудових соціальних гарантій (тобто мінімальної заробітної плати, мінімальної (трудової) пенсії).

Удосконалення системи надання соціальних послуг в Україні потребує постійної взаємодії державних служб із недержавними організаціями та користувачами соціальних послуг під час розробки та впровадження стандартів

соціальних послуг, основною функцією яких повинен стати захист прав отримувачів [6]. Посилення такої взаємодії сприятиме максимальному врахуванню потреб населення у соціальному обслуговуванні та повністю відповідатиме кращим зразкам європейської практики. Таким чином, оцінювання наслідків зміни моделей державних соціальних стандартів і гарантій фактично є способом отримання інформації, призначеної для зменшення ризиків відповідних реформ.

Література

1. Аналіз бідності та соціальних наслідків економічної кризи в Україні / Програма розвитку ООН в Україні. – К., 2014. – 63 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.idss.org.ua/public.html>
2. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році» / НІСД. – К., 2015. – 684 с.
3. Большой энциклопедический словарь / гл. ред. А.М. Прохоров. – М. : Норинт, 2001. – С. 1144.
4. Васильев О.А. Методико-методологічні засади дослідження розширення населення за умовами життя / Społeczno-kulturowe problemy rozwoju społeczeństw Polski i Ukrainy. – Warszawa : Instytut Studiów nad Filozofią Słowiańską im. św. Cyryla i Metodego Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie, 2013. – P. 139–148.
5. Верховна Рада України: офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/laws/show/>
6. Горемикіна Ю.В. Ефективності якості соціальних послугу контексті оцінювання та стандартизації // Наукові праці НДФІ. – 2015. – № 4 (73). – С. 1–13.
7. Горемикіна Ю.В. Класифікація підходів до оцінювання соціальних послуг // Демографія та соціальна економіка. – 2015. – № 1 (23). – С. 79–89. – doi: 10.15407/dse2015.01.079 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dse.org.ua/archive/23/7.pdf>
8. Горемикіна Ю.В. Формалізація даних та методичні підходи у контексті оцінки ефективності соціальних послуг // Механізм регулювання економіки. – 2012. – № 1 (55). – С. 188–195.

ТЕОРЕТИЧНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ КРИВИХ БАЙДУЖОСТІ

Кравець Г.В.

кандидат політичних наук, доцент кафедри соціальної роботи

Григор'єв Д.С.

Студент 3 курсу, напрям підготовки «Фінанси та кредит»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м.Одеса, Україна

Поведінка споживачів – фундамент, на якому будується все планування діяльності підприємства. Успішність стратегічного розвитку компанії залежить від розуміння мотивів потенційних споживачів, здатності до грамотного аналізу процесу прийняття рішень споживачами про придбання товарів та послуг. Найчастіше, існує ряд комбінацій благ, що дають таке ж задоволення